

Sygn. akt VI GC 9/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Walus-Rzasa

Protokolant: st. sekretarz sądowy Magdalena Kamuda

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2014 r. w Rzeszowie

na rozprawie

na sprawy z powództwa: I. N. zamieszkałej w R. prowadzącej działalność gospodarczą pod Firmą Przedsiębiorstwo (...)

przeciwko: Syndykowi Masy Upadłości (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej w W.

o zapłatę: 140.152,22 zł

I. odmawia odrzucenia pozwu,

II. zasądza od pozwanego Syndyka Masy Upadłości (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej w W. na rzecz powódki I. N. zamieszkałej w R. prowadzącej działalność gospodarczą pod Firmą Przedsiębiorstwo (...) kwotę 107.635,79 zł (sto siedem tysięcy sześćset trzydzieści pięć złotych 79/100) z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 43.535,78 zł od dnia 5 października 2013r. do dnia zapłaty,

- 10.499,82 zł od dnia 8 października 2013r. do dnia zapłaty,

- 11.214,82 zł od dnia 24 października 2013r. do dnia zapłaty,

- 31.120,54 zł od dnia 31 października 2013r. do dnia zapłaty,

- 9.320,34 zł od dnia 21 listopada 2013r. do dnia zapłaty,

- 998,20 zł od dnia 22 listopada 2013r. do dnia zapłaty,

III. umarza postępowanie w zakresie należności głównej co do kwoty 33.462,72 zł ,

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 10.625,00 zł (dziesięć tysięcy sześćset dwadzieścia pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwotę 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI GC 9/14

UZASADNIENIE

Powódka I. N. zamieszkała w R. prowadząca działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo (...) wniosła o zasądzenie od Syndyka Masy Upadłości (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej w W. kwoty 140.152,22 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powódka podała, że dostarczyła pozwanemu towary zgodnie ze składanymi przez niego zamówieniami. Za sprzedane towary handlowe tj. blachę, pręty, ceowniki, rury, dwuteowniki i kątowniki powódka obciążyła pozwanego należnością w łącznej kwocie 140.152,22 zł. Pozwany uznał dług potwierdzając na dokumentach WZ wydanie objętych sporem towarów pieczęcią i podpisem magazyniera.

W sprzeciwie od wydanego w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym pozwany wniósł o uchylene nakazu zapłaty i odrzucenie pozwu na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 kpc w związku z art. 342 ust. 1 pkt 1 i art. 343 ust. 1 w związku z art. 236 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (DZ.U. z 2012r. poz. 1112) z powodu niedopuszczalności drogi sądowej. Ponadto pozwany wniósł o zasądzenie kosztów procesu. Na wypadek nieuwzględnienia wniosku z pkt 1 pozwany wniósł o uchylene nakazu zapłaty i oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany zarzucił, że w niniejszej sprawie zachodzi niedopuszczalność drogi sądowej, o której stanowi art. 199 § 1 pkt 1 kpc. Pozwany powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 1992r., III CZP 22/92, w której SN wskazał, że pozew przeciwko upadłemu wniesiony po ogłoszeniu upadłości o należność dotyczącą jej masy podlega odrzuceniu. Pozwany wskazał również, na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1937 r. I C 179/37, z którego wynika, że po ogłoszeniu upadłości nie może być wytoczone przeciwko syndykowi powództwo o zasądzenie wierzytelności, ulegającej zaspokojeniu z majątku masy upadłości.

W dalszej części sprzeciwu pozwany zacytował przepisy art. 342 i 343 Prawa upadłościowego i naprawczego. Pozwany zacytował ponadto komentarz do powołanych przepisów prawa upadłościowego. Wskazując na powyższe przepisy pozwany przyznał, że syndyk powinien zaspokoić należności pieniężne w stosunku do masy upadłości, w miarę wpływu odpowiednich sum do masy, a jeśli okazałoby się to niemożliwe, to należności te zaspokaja się w podziale funduszu masy w kategorii pierwszej. W tym celu powinny być one umieszczone w planie podziału funduszu masy. Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy pozwany podał, że niewątpliwie wszystkie wierzytelności dochodzone pozwem są wierzytelnościami w stosunku do masy upadłości, powstały bowiem po ogłoszeniu upadłości (...) S.A. w W. i jako takie podlegają zaspokojeniu z masy upadłości w trybie postępowania upadłościowego w pierwszej kategorii zaspokojenia. Skoro wyłącznym trybem zaspokojenia wierzytelności, objętych pozwem jest odrębne postępowanie upadłościowe to pozew podlega odrzuceniu na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 kpc.

Pozwany zarzucił też, że wierzytelność z faktury vat nr (...) nie była wymagalna w chwili doręczenia mu wezwania do zapłaty.

Pozwany zarzucił również, że żądanie odsetek skapitalizowanych oraz odsetek od odsetek od dnia wytoczenia powództwa jest bezzasadne, gdyż należności z faktur nie stały się wymagalne. Zgodnie bowiem z art. 343 ust. 1 p.u i n. wierzytelności powstałe po ogłoszeniu upadłości syndyk zaspokaja w miarę wpływu do masy stosownych sum, a jeżeli nie zostaną zaspokojone w ten sposób zaspokaja się je w drodze podziału funduszu masy upadłości. Unormowanie art. 343 p.u. i n. jako *lexis specialis* wyłącza przepisy kodeksu cywilnego dotyczące wymagalności świadczenia. Wobec tego odsetki za opóźnienie w płatnościach należy regulować dopiero od chwili, w której – ze względu na wpływ stosownych sum do masy upadłości – syndyk ma nie tylko faktyczną ale i prawną możliwość zaspokojenia wierzytelności, przyjmując, że dopiero od tego momentu opóźnia się on ze spełnieniem świadczenia.

W odpowiedzi na sprzeciw pozwanego powódka podtrzymała żądanie pozwu wnosząc o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty 140.152,22 zł z odsetkami i kosztami postępowania.

Powódka zarzuciła, że zarzut niedopuszczalności drogi sądowej jest chybiony. Wierzytelności objęte pozwem to tzw. długi masy upadłości, które nie podlegają zgłoszeniu w postępowaniu upadłościowym obejmującym likwidację majątku upadłego. Wierzytelności te nie są umieszczane na liście wierzytelności, nawet gdyby miały być zaspokojone w ramach planu podziału funduszu masy. W razie wystąpienia między stronami sporu co do istnienia lub wysokości wierzytelności, ich dochodzenie odbywa się w trybie odpowiedniego powództwa wytoczonego przeciwko albo przez masę upadłości (syndyka). Wierzytelności w stosunku do masy upadłości zaspokajane są poza podziałem funduszu

masy na bieżąco, w miarę wpływu do masy upadłości stosownych sum. Dopiero niezaspokojenie tychże należności w sposób przewidziany przepisem art. 343 ust. 1 p.u. i n. powoduje, że podlegają one zaspokojeniu w drodze podziału funduszu masy upadłości, czyli na podstawie planu podziału w trybie art. 342 p.u. i n. Wierzytelność w stosunku do masy upadłości (również jeżeli została stwierdzona orzeczeniem właściwego organu) jest zaspokajana w trybie art. 343 ust. 1 p.u. i n. bez formalnego zgłoszenia i wciągnięcia na listę wierzytelności.

Należności objęte żądaniem pozwu nie zostały zgłoszone do masy upadłości, co w świetle powyższych rozważań jest w pełni zasadne. Brak podstaw do uznania, że powódka nie mogła wystąpić na drogę postępowania sądowego skoro dochodzi roszczenia, które powstało już po ogłoszeniu upadłości. Było więc skierowane przeciwko masie upadłości a nie przeciwko upadłemu. Dlatego też zarzut pozwanego o niedopuszczalności drogi sądowej jest bezzasadny.

Odnosnie braku legitymacji po stronie pozwanego powódka wskazała, że w pozwie, ze względu na specyfikę sprawy, oznaczyła stronę pozwaną wskazując na stronę w znaczeniu materialnym, którą po ogłoszeniu upadłości pozostaje w dalszym ciągu upadły – (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej, jak i stronę w znaczeniu formalnym (procesowym), którą w tym przypadku jest Syndyk Masy Upadłości. Podmiotem stosunku prawnego powstałego między stronami jest upadły. Powódka wskazała tutaj na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2004r. sygn. akt IV CK 86/2004, w którym Sąd Najwyższy przyjął, iż świadczenie dochodzone przez syndyka lub przeciwko syndykowi podlega zasądzeniu na rzecz upadłego lub od upadłego. Brak więc podstaw do przyjęcia, że powódka oznaczając stronę pozwaną naruszyła przepisu art. 187 w związku z art. 126 kpc.

Powódka zarzuciła, że brak wezwania do zapłaty co do części dochodzonej kwoty pozostaje, na tym etapie postępowania, bez znaczenia.

Odnosnie zarzutu niezasadności żądania przez powódkę odsetek od odsetek od dnia wytoczenia powództwa powódka zarzuciła, że przysługujące jej wierzytelności powstały po ogłoszeniu upadłości, a więc nie miały zastosowania w stosunku do stwierdzenia ich wymagalności przepis art. 91 ust. 1 p.u. i n. Prawo upadłościowe i naprawcze nie zawiera żadnych szczegółowych uregulowań dotyczących określenia momentu wymagalności wierzytelności w stosunku do masy upadłości, a przepis art. 343 ust. 1 p.u. i n. stanowi, iż warunkiem zaspokojenia jest jej wymagalność. Dlatego też wymagalność tych wierzytelności podlega zasadom ogólnym. Powódka wskazuje, że pozwany składając zamówienie sam określił termin płatności po upływie 30 dni . Zgodnie z tym powódka oznaczyła taki termin na poszczególnych fakturach vat. Zobowiązanie pozwanego było więc zobowiązaniem terminowym. Z chwilą nadejścia terminu zapłaty oznaczonych na poszczególnych fakturach roszczenie powódki stało się wymagalne. Pozwany nie spełnił świadczenia w terminie zatem powódka zasadnie obciążyła go odsetkami za czas opóźnienia.

Powódka przyznała, na rozprawie w dniu 25 lutego 2014r., że w toku sporu tj. 18 grudnia 2013r. pozwany zapłacił na jej rzecz kwotę 86.908,19 zł. Z tego na poczet należności głównej kwotę 33.462,72 zł, która obejmowała należności wynikające z faktury vat nr (...) na kwotę 1.903,67 zł oraz należność z faktury nr (...) na kwotę 31.559,11 zł. W związku z zapłatą tej kwoty pełnomocnik strony powodowej wniósł o umorzenie postępowania w zakresie należności głównej co do kwoty 33.462,72 zł. Ponadto wniósł o zasądzenie skapitalizowanych odsetek naliczonych za czas opóźnienia powyższych należności w kwocie 946,29 zł.

Na rozprawie w dniu 25 lutego 2014r. strony pozostały ponadto przy swoich stanowiskach.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

W sprawie bezspornym był fakt, że pozwany zamówił u powódki towary objęte fakturami załączonymi do pozwu.

(dowód: faktury vat i zamówienia k. 8 do 47).

Bezspornym było również, że w dniu 18.12.2013r. pozwany dokonał częściowej zapłaty należności w kwocie 86.809,19 zł.

(dowód: oświadczenie pełnomocnika powódki k.87).

Wezwaniem do zapłaty z dnia 28.10.2013 r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty kwot dochodzonych pozwem.

(dowód: wezwania k. 49).

Wierzytelności podlegające zaspokojeniu w postępowaniu upadłościowym dzielą się na dwie grupy, które można określić jako:

1. wierzytelności upadłościowe tzn. wierzytelności majątkowe powstałe w stosunku do upadłego przed ogłoszeniem upadłości;
2. wierzytelności w stosunku do masy czyli wierzytelności majątkowe powstałe w zasadzie po ogłoszeniu upadłości, a wynikające z reguły z czynności syndyka lub zarządcy masy upadłości, w tym z czynności dokonywanych przez upadłego, jeżeli w postępowaniu z możliwością zawarcia układu powierzono mu sprawowanie zarządu masą.

Zaproponowane wyżej określenia mają charakter konwencyjny i nie są terminami ustawowymi. Określenie „ wierzytelność w stosunku do masy upadłości” jest tylko skrótem myślowym, bowiem masa upadłości nie jest podmiotem prawa, nie może być więc dłużnikiem. Zgłoszeniu w postępowaniu upadłościowym nie podlegają wierzytelności w stosunku do masy upadłości. Nie podlegają one ustaleniu w trybie postępowania upadłościowego, tzn. nie są umieszczane na liście wierzytelności, nawet gdyby miały być zaspokojone w ramach planu podziału funduszy masy (art. 344 ust. 1 p.u. i n. ; w tym celu powinny być one natomiast umieszczone w planie podziału funduszu z masy). Chodzi o wierzytelności wynikające w zasadzie z czynności syndyka, których istnienie i wysokość powinna być mu znana. Jeżeli jednak istnienie lub wysokość wierzytelności okaże się między stronami sporna, to jej dochodzenie odbywa się w trybie odpowiedniego powództwa wytoczonego przeciwko albo przez masę upadłości (syndyka). Wierzytelność w stosunku do masy (także jeżeli została stwierdzona orzeczeniem właściwego organu) jest zaspokajana w trybie art. 343 p.u. i n. (wyrok SA w Szczecinie z dnia 19.12.2012r. sygn.. akt I ACa 461/12 oraz wyrok SN z dnia 15.01.2009 r., sygn. akt III CSK 244/08).

W niniejszej sprawie jak przyznał to pełnomocnik strony pozwanej dostarczone przez powódkę towary były zamówione przez syndyka i potrzebne syndykowi masy upadłości w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. A zatem objęte sporem wierzytelności nie stanowią wierzytelności, które podlegają zgłoszeniu w postępowaniu upadłościowym, tym samym zarzut niedopuszczalności drogi sądowej jest bezzasadny, gdyż jak wskazano wyżej wierzytelności powstałe z czynności syndyka mogą być dochodzone przeciwko masie upadłości (syndykowi). Dlatego też w pkt I wyroku Sąd odmówił odrzucenia pozwu na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 kpc – przyjmując, że droga sądowa w niniejszej sprawie jest dopuszczalna.

Tak jak wcześniej wskazano i co wynika z art. 343 ust. 1 p. u. i n. wierzytelności powstałe po ogłoszeniu upadłości syndyk zaspokaja w miarę wpływu do masy upadłości stosownych sum. Przy czym syndyk prowadząc działalność gospodarczą powinien liczyć się z tym, że zamawiając towary potrzebne do prowadzenia tej działalności będzie musiał zapłacić za ich zakup ze środków bieżących. Jedynie w przypadku braku środków bieżących wierzytelność tego rodzaju jak dochodzona niniejszym pozwem powinna być zamieszczona w planie podziału funduszy masy – co w niniejszej sprawie nie ma miejsca gdyż syndyk masy upadłości posiada środki z bieżącej działalności. Tak jak podała powódka, i co zostało potwierdzone przez stronę pozwaną, należność główna w zakresie kwoty 86.809,19 zł została zaspokojona przez syndyka ze środków bieżących w dniu 18 grudnia 2013r. z czego na poczet należności głównej została zaliczona kwota 33.462,72 zł. Zatem w tej części postępowanie należało umorzyć stosownie do art. 350 kpc (pkt III wyroku). W pozostałej części Sąd uznał roszczenie powódki za zasadne w świetle przedłożonych dokumentów i dlatego zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 106.689,50 zł na podstawie art. 535 kc (pkt I wyroku).

Brak legitymacji przez syndyka w niniejszej sprawie nie miał miejsca gdyż jak wynika to z ze wskazanych wyżej orzeczeń, w sprawach o dochodzenie wierzytelności w stosunku do masy upadłości powództwo powinno być wytoczone przeciwko masie upadłości (syndykowi) – co w niniejszej sprawie powódka uczyniła.

Sąd podziela stanowisko strony pozwanej co do tego, że skoro wierzytelności objęte pozwem powstały po ogłoszeniu upadłości ich wymagalność podlega zasadom ogólnym. Sam pozwany składając zamówienie określił termin płatności po upływie 30 dni i tak też strona powodowa oznaczyła termin zapłaty w poszczególnych fakturach. Zobowiązanie pozwanego było więc zobowiązaniem terminowym i z chwilą nadejścia terminów zapłaty oznaczonych na poszczególnych fakturach roszczenie strony powodowej stało się wymagalne. Stąd też powódka zasadnie obciążyła stronę pozwaną odsetkami od poszczególnych faktur jak też odsetkami od odsetek w kwocie 946,29 zł, na podstawie art. 481 § 1 i 482 kc (pkt I wyroku).

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 w związku z art. 108 § 1 kpc.

Na koszty strony powodowej składa się opłata od pozwu oraz koszty zastępstwa procesowego i opłata skarbową od pełnomocnictwa.